

Oikeusministeriö

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä

Viite: Lausuntopyyntöne uudistettavasta lainvalmistelun kuulemisoppaasta
27.11.2024, VN/12575/2023

Lausunto uudistettavasta lainvalmistelun kuulemisoppaasta

Oikeusministeriö on 17.11.2024 julkaistulla lausuntopyynnöllä pyytänyt lausuntoja uudistettavasta lainvalmistelun kuulemisoppaasta.

THL kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja lausuu seuraavaa.

VASTAAJATIEDOT

1. Organisaatio

- o **viranomainen**

TYÖRYHMÄN ARVIOMUISTIO

2. Vaihtoehto 1 ohjeistetulle lausuntoajalle: Säilytetään nykyinen lausuntoajan pääsääntö (vähintään 6 viikkoa, laajoissa hankkeissa vähintään 8 viikkoa ja yleisellä lomakaudella aihetta pidentää) ja avataan ohjeessa aiempaa konkreettisemmin pääsäännöstä poikkeamisen edellytykset.

- o **Kannatan sellaisenaan**

Perustelut

Nykyinen lausuntoajan pääsääntö turvaa riittävät osallistumismahdollisuudet. THL kannattaa sitä, että oppaassa selkeytetään edellytykset pääsääntöisestä lausuntoajasta poikkeamiseen.

3. Ohjeistetut poikkeamisperusteet: Pitäisikö pääsääntöisestä lausuntoajasta voida tapauskohtaisen kokonaisharkinnan perusteella poiketa seuraavilla perusteilla? Valitse kaikki seikat, joiden perusteella lyhyemmän lausuntokierroksen pitäisi olla mahdollinen.
- **vaikutuksiltaan suppeat hankkeet**
 - **helposti omaksuttavat hankkeet**
 - **vähäisen kansallisen liikkumavaran hankkeet**
 - **asian poikkeuksellinen kiireellisyys** (ks. tarkemmin tästä ja edellisistä perusteista opasluonnoksen s. 54–56)

Perustelut

THL pitää perusteltuna, että pääsääntöisestä lausuntoajasta olisi mahdollista poiketa silloin, kun kyseessä ovat lakia tarkentavat määräykset. Opasluonnoksen perusteella jää jossain määrin tulkinnanvaraiseksi, minkälaisia määräyksiä lopulta voidaan pitää ”suppealle alueelle rajoittuvina” ja ”merkityksiltään pieninä”. Esimerkiksi THL:lla on useita, melko laajojakin, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsitte-lystä annettuun lakiin perustuvia määräyksenantovaltuuksia. THL:n määräyksillä ohjataan muun ohessa sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintaa sekä asiakastietojen sähköistä käsittelyä sekä asiakas- ja hyvinvointitietoja käsittelevien järjestelmien ja sovellusten sertifiointia. Määräyksillä myös mm. yhdenmukaistetaan tietojärjestelmiin ja hyvinvointisovelluksiin kohdistuvia olennaisia vaatimuksia sekä ohjataan tietoturvasuunnitelman sisältöjä ja asiakastietojen tietorakenteita.

4. Vaihtoehto 2 ohjeistetulle lausuntoajalle: Määritellään uudeksi lausuntoajan pääsäännöksi vähintään 5 viikkoa (laajoissa hankkeissa vähintään 7 viikkoa, yleisellä lomakaudella aihetta pidentää) sekä poikkeamismahdollisuudet samoin kuin edellä 1 vaihtoehdossa. Osallistumisoikeuksien turvaamiseksi arvioidaan uuden kuulemisoppaan viimeistelyssä, onko tarpeen muuttaa opasluonnoksen

vapaaehtoisesti noudatettavia, lausunnon antamista helpottavia suosituksia periaatteiksi, joita on lähtökohtaisesti noudatettava kaikissa hankkeissa (esim. ennakkoilmoitus lausuntomenettelyn aiheesta ja ajankohdasta sekä vaikutusarvioinnin ja säännöskohtaisten perusteluiden valmiusaste).

○ **Vastustan**

Perustelut

Kannatamme vaihtoehtoa 1, kun kyse on lakien valmistelusta. Jos valmistelussa päädyttäisiin vaihtoehtoon 2, olisi perusteltua muuttaa opasluonnoksen vapaaehtoisesti noudatettavia suosituksia periaatteiksi.

5. Vaihtoehto 3 ohjeistetulle lausuntoajalle: Määritellään uudeksi lausuntoajan pääsäännöksi vähintään 4 viikkoa (laajoissa hankkeissa vähintään 6 viikkoa, yleisellä lomakaudella aihetta pidentää) sekä poikkeamismahdollisuudet samoin kuin edellä 1 vaihtoehdossa. Osallistumisoikeuksien turvaamiseksi arvioidaan uuden kuulemisoppaan viimeistelyssä, onko tarpeen muuttaa opasluonnoksen vapaaehtoisesti noudatettavia, lausunnon antamista helpottavia suosituksia periaatteiksi, joita on lähtökohtaisesti noudatettava kaikissa hankkeissa (esim. ennakkoilmoitus lausuntomenettelyn aiheesta ja ajankohdasta, vaikutusarvioinnin ja säännöskohtaisten perusteluiden valmiusaste, kuulemiset varhaisemmassa vaiheessa valmistelua sekä lausuntokierroksen aikana järjestettävä keskustelutilaisuus).

○ **Vastustan**

Perustelut

Neljän viikon lausuntoaikaa ei voi pitää riittävänä osallistumisoikeuksien toteuttamiseksi.

Pääsääntöinen 4 viikon lausuntoaika ei mahdollistaisi esim. riittävää asiaan perehtymistä, organisaation kannan muodostamista, lausunnon valmistelua sekä asian käsittelyä organisaatiossa.

6. Arviomuistiossa käsitellään keinoja kuulemisen kehittämiseksi erityisesti valtioneuvoston sähköisiin työkaluihin liittyen. Pitäisikö seuraavia toimenpiteitä merkittävinä lainvalmistelun kuulemisen kehittämisessä? Valitse kaikki toimenpiteet, joita pitäisit merkittävinä.
- Hankeikkunaan päivitettäisiin yhdenmukaisemmin ja ajantasaisemmin lainvalmisteluhankkeita koskevia tietoja.
 - Hankeikkunan tai Lausuntopalvelun kautta voisi aina tutustua kaikkiin lausuntomenettelyssä annettuihin lausuntoihin.
 - Hankeikkunassa tai Lausuntopalvelussa voisi tilata sähköpostiheräteitä esimerkiksi itseä kiinnostavista asiasanoista tai tiettyyn hankkeeseen liittyvistä toimista.
 - Merkittävistä EU:ssa valmistelussa olevista säädöshankkeista julkaistaisiin Hankeikkuna-sivut, joilla tiedotettaisiin esimerkiksi hankkeeseen liittyvistä kuulemisista.
 - Toteutuneiden lausuntomenettelyiden kestoista ja esitetyistä poikkeamisperusteista julkaistaisiin ajantasaista, ministeriökohtaista tietoa.
 - Muu ehdotus, mikä? THL ehdottaa, että erityisesti määräyksiin liittyvä lausuntomenettely tulisi voida toteuttaa tarpeen mukaan myös muulla tavalla kuin Lausuntopalvelussa.

KUULEMISOPAS – JOHDANTO

8. Kommentit kuulemisoppaan johdannosta.

THL esittää, että lukuun 1.4 Kuulemisen suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtia lisätään uusi alaluku sidonnaisuuksien kartoittamisesta ja käsittelystä ja oppaan liitteisiin sidonnaisuuksien ilmoittamisen mallilomake.

Perustelut: Kuulemisoppaassa tuodaan ansiokkaasti esiin avoimuuden ja läpinäkyvyyden tärkeyttä valmistelussa. Oppaassa ei kuitenkaan käsitellä lainkaan sidonnaisuuksia, mikä on merkittävä puute. Valmistelun eri vaiheisiin osallistuvien sidosryhmien sidonnaisuuksien kartoittaminen on keskeinen työkalu läpinäkyvyyden lisäämiseen siinä, millaisia taloudellisia tai muita sidonnaisuuksia valmisteluun osallistuvilla on käsiteltävässä asiassa. Esimerkiksi terveydelle haitallisten tuotteiden sääntelyssä on olennaista, että poliittisessa päätöksenteossa muista näkökulmista erillään pidetään ne näkökulmat, joita saadaan asiasta taloudellisesti hyötyviltä tahoilta. Lausuntopalvelun tai hankeikkunan kautta julkisesti ja toimijakohtaisesti nähtävillä olevat asiakirjat pääsääntöisesti antavat riittävät tiedot toimijan intressien arviointiin, mutta erityisesti muut valmisteluun liittyvät sidosryhmätyöskentelyn muodot eivät ole tältä osin riittävän läpinäkyviä. Sidonnaisuusilmoituksen käyttöönotto näihin kuulemisen muotoihin osallistuvilta henkilöiltä olisi merkittävä parannus nykytilanteeseen. Sidonnaisuuksien ilmoittamiseen on saatavilla lukuisia malleja. Kuulemisoppaan liitteisiin tulisi-kin sisällyttää oma malli valmistelijoiden työn tueksi. Sidonnaisuuksien kartoittaminen ja käsittely voitaisiin huomioida myös alaluvun 1.4.2 Kuulemisen suunnittelu sisältämässä tarkistuslistassa sidosryhmien tunnistamisen tueksi.

Mikäli sidonnaisuuksia ilmenee, valmistelijoiden on tarpeen harkita kriittisesti, miten erilaisia sidonnaisuuksia omaavia tahoja kuullaan ja millainen kuulemismuoto on riittävä (esim. kirjallinen). Tupakkapolitiikassa kuulemisen rajoittamiseen on myös suoria velvoitteita. Suomen ratifioiman kansainvälisen tupakkapuitesopimuksen (WHO FCTC) artiklan 5.3 mukaan sopimusosapuolten on kansallisen lainsäädäntönsä puitteissa suojeltava kansanterveyttä ja sitä tukevaa tupakkapolitiikkaa tupakkateollisuuden ja sen etua ajavien tahojen intresseiltä.

Kuluttajatuotemarkkinoilla tupakka- ja nikotiiniteollisuus ovat nykyisin käytännössä erottamattomia, joten velvoite koskee myös esimerkiksi sähkösavuke- ja nikotiinipussialalla toimivia. Kaiken toiminnan ja kanssakäymisen tupakkateollisuuden kanssa on oltava rajoitettua, vastuunalaista ja läpinäkyvää. Velvoite koskee kaikkia hallinnonaloja, ei ainoastaan terveyssektoria.

Taloudellista etua tavoittelevien toimijoiden vaikuttamisresurssit ovat merkittävät. Se korostaa kaupallisesti perusteltujen päätösten vaikutuksista kärsivien, haavoittuvassa asemassa olevien ja herkästi kielteisesti leimattujen henkilöiden/ryhmien epätasa-arvoista asemaa lainsäädännön valmisteluprosesseissa. Näiden ryhmien kokemuksen ja äänen esiin saaminen heitä koskevan lainsäädännön valmistelussa on ensiarvoisen tärkeää.

Luku 1.4.4. Kuulemisen menetelmät ja työkalut

Pidämme myönteisenä, että oppaassa kiinnitetään huomiota kuulemisten saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Tämä tarkoittaa esimerkiksi tilojen esteettömyyttä, aistirajoitteisten huomioimista ja turvallisemman tilan periaatteita, kuten muiden kunnioittamista ja häirintään puuttumista. Lisäksi opas tunnistaa, että osallistumisen kynnykset vaihtelevat ja että on tärkeää huomioida nämä erot kuulemisprosessien suunnittelussa ja toteutuksessa: erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien kuuleminen voi vaatia erityisjärjestelyjä.

Oppaassa käsitellään myös kuulemisen kumuloitumista valmistelun aikana. On riski, että samoja tahoja kuullaan toistuvasti, mikä voi johtaa siihen, että tietyt näkökulmat painottuvat ja osa merkittäivistäkin näkökulmista ja ryhmistä voi jäädä huomioimatta. Tämä voi korostua erityisesti niiden ryhmien ja näkökulmien osalta, joilla ei ole vahvaa edunvalvontaa tai resursseja osallistua. Tästä syystä on tärkeää varmistaa paitsi suoran osallistumisen mahdollisuus, myös tehdä yhteistyötä heikommassa asemassa olevien ryhmien kanssa työtä tekevien sidosryhmien, asiantuntijoiden ja tutkijoiden kanssa.

ESIVALMISTELU – PERIAATTEET JA YLEINEN PALAUTE

9. Periaate – Mahdollisen esivalmistelun aloittaminen julkaistaan Hankeikkunassa.

○ **Kannatan sellaisenaan**

10. Periaate – Mahdollisessa esivalmistelussa kuullaan keskeisiä sidosryhmiä ja tarvittaessa myös yleisöä, jos hankkeella voi olla merkittäviä vaikutuksia eikä kyse ole sellaisen EU-säädöksen täytäntöönpanosta, jossa on vähän kansallista liikkumavaraa.

○ **Kannatan sellaisenaan**

11. Periaate – Jos esivalmistelusta laaditaan arviomuistio tai muu lopuraportti, siitä järjestetään kirjallinen kuuleminen Lausuntopalvelussa.

○ **Kannatan sellaisenaan**

13. Muut kommentit kuulemista esivalmistelussa koskevasta ohjeistuksesta.

”Usein säädösvalmistelutoimeksiantoa annettaessa jo pitkälti päätetään, että lainsäädäntö ja tietynlainen sääntely on oikea keino havaitun muutostarpeen toteuttamiseksi. Esimerkiksi hallitusohjelma- ja budjet-tisidonnaisissa hankkeissa voi olla tiukka valmistelu-aikataulu ja poliittisesti tarkasti linjattu ratkaisuvaihtoehto. Tämä voi johtaa siihen, ettei sidosryhmillä ole aitoa mahdollisuutta vaikuttaa valmisteltavaan asiaan perusvalmistelun tai säädösehdotuksesta järjestettävän lausuntomennettelyn aikana. Sama voi koskea yllättävissä toimintaympäristön muutoksissa nopeasti tarvittavan sääntelyn valmistelua.” (s. 33);

Edellä kuvatussa tilanteessa kuuleminen ei ole järkevää resurssien käyttöä, koska sillä ei kuvata olevan merkitystä.

Kuuleminen sitoo kuitenkin aina kuultavien resursseja, ne voisi olla hyödyllisempää sijoittaa johonkin muuhun.

PERUSVALMISTELU – PERIAATTEET JA YLEINEN PALAUTE

14. Periaate – Säädosvalmisteluhankkeen toimeksiannosta päätettäessä suunnitellaan, miten sidosryhmiä osallistetaan valmistelun aikana. Keskeisiä näkökulmia suunnittelussa ovat hankkeen sidosryhmien ja kuulemistarpeiden tunnistaminen sekä kuulemisten aikataulut ja menetelmät.

○ **Kannatan sellaisenaan**

15. Periaate – Perusvalmistelun aikana kuullaan riittävän laajasti sidosryhmiä ja tarvittaessa myös yleisöä.

○ **Kannatan sellaisenaan**

16. Periaate – Perusvalmistelussa suunnitellaan säädösehdotusta koskeva lausuntomenettely.

○ **Kannatan sellaisenaan**

LAUSUNTOMENETTELY – PERIAATTEET JA YLEINEN PALAUTE

18. Periaate – Lausuntomenettely järjestetään Lausuntopalvelussa ja julkaistaan myös Hankeikkunassa. Lausuntomenettely voidaan järjestää muulla tavalla vain perustellusta syystä, joka mainitaan lausuntopyynnössä sekä hallituksen esityksessä taikka asetuksen tai määräyksen perustelumuistiossa.

○ **Kannatan muutettuna**

Perustelut

THL ehdottaa, että periaatteeseen ja yleisesti opasluonnokseen tarkennettaisiin se, että Hankeikkuna on ministeriöiden sisäinen

hankehallinnan palvelu ja muu viranomainen kuin ministeriö (esim. määräyksiä valmisteleva viranomainen) voi toteuttaa Hankeikkunaan liitetyt periaatteet muulla tarkoituksenmukaisella tavalla.

19. Periaate - Säädösehdotuksista pyydettyjen kirjallisten lausuntojen antamiseen varataan aikaa vähintään kuusi viikkoa ja laajoissa hankkeissa vähintään kahdeksan viikkoa. Lausuntoaikaa on aihetta pidentää, jos se muuten ajoittuisi yleiseen lomakauteen. Lausuntoaika voi olla lyhyempi vain perustellusta syystä, joka mainitaan lausuntopyynnössä sekä hallituksen esityksessä taikka asetuksen tai määräyksen esittelymuistiossa. (Perustelluista syistä ks. opasluonnoksen luku 4.4.)

○ **Kannatan sellaisenaan**

Perustelut

Nykyinen lausuntoajan pääsääntö turvaa riittävät osallistumismahdollisuudet. THL kannattaa sitä, että oppaassa mahdollistetaan poikkeaminen pääsäännöstä erityisesti silloin, kun kyse on viranomaisen perustuslain 80 §:n 2 momentin nojalla antamista, lakia tarkentavista, määräyksistä.

20. Periaate – Lausuntomenettelyssä saaduista lausunnoista laaditaan yhteenveto, joka julkaistaan Hankeikkunassa. Lausuntoyhteenvedon laatimisesta tai julkaisemisesta voi poiketa vain perustellusta syystä, joka mainitaan hallituksen esityksessä taikka asetuksen tai määräyksen esittelymuistiossa.

○ **Kannatan muutettuna**

Perustelut

THL ehdottaa, että opasluonnokseen täsmennettäisiin se, että Hankeikkunan käyttäminen koskee ministeriöitä ja muut viranomaiset voivat toteuttaa hankeviestintää esimerkiksi verkkosivujensa kautta.

LAUSUNTOMENETTELY – SUOSITUKSET

42. Suositus - Lausuntopyyntö toteutetaan rakenteisena niin, että myös vapaa kommentointi on mahdollista.

- **Kannatan sellaisenaan**

Perustelut

Monivalinnan vaihtoehtoina on esitetty esim. ”kannatan / kannatan muutettuna / vastustan / ei kantaa / muu ehdotus, mikä” sekä avoin perustelukenttä. Lausunnonantajan näkökulmasta on tärkeää, että vastausvaihtoehtoja on useampia kuin ”kannatan / en kannata.

43. Suositus – Lausuntomenettelyn ajankohta ja aihe julkaistaan ja ilmoitetaan lausuntopyynnön saajille etukäteen ainakin silloin, kun lausuntoaika on pääsääntöä lyhyempi.

- **Kannatan muutettuna**

Perustelut

Lausuntoajasta on tärkeää antaa ennakkotieto silloin, jos lausuntoaika on periaatelinjausta lyhyempi sekä silloin, jos lausuntoaika osuu yleiselle lomakaudelle. Nämä on ilmaistu kuulemisoppaassa suosituksina, mutta voisivat olla myös periaatetason linjauksia.

Ennakkotieto voisi olla perusteltua erityisesti monimutkaisissa tai monitieteisissä asioissa, jolloin lausunnon antamiseen osallistuu mahdollisesti usean eri tieteenalan edustaja ja yhteistyöstö vie aikaa.

44. Suositus - Lausuntojen antamiseen varataan niin pitkä aika, että myös muilla kuin sidosryhmien edunvalvojilla ja viranomaisilla on todellinen mahdollisuus osallistua lausuntomenettelyyn.

- **Kannatan muutettuna**

Perustelut

Lausuntoajasta on tärkeää antaa ennakotieto silloin, jos lausuntoaika on periaatelinjausta lyhyempi sekä silloin, jos lausuntoaika osuu yleiselle lomakaudelle. Nämä on ilmaistu kuulemisoppaassa suosituksina, mutta voisivat olla myös periaatetason linjauksia.

70. Kommentit lakisääteiset kuulemisvelvoitteet -liitteestä

THL esittää, että kansainvälisen tupakkapuitesopimuksen artiklan 5.3 velvoitteet rajoitettuun, vastuunalaiseen ja läpinäkyvään kanssakäymiseen tupakkateollisuuden ja sen etuja ajavien tahojen kanssa lisätään liitteeseen. Velvoitetta sovelletaan myös kuluttajatuotemarkkinoilla toimivaan nikotiiniteollisuuteen.

Perustelut: Suomen ratifioiman kansainvälisen tupakkapuitesopimuksen (WHO FCTC) artiklan 5.3 mukaan sopimusosapuolten on kansallisen lainsäädäntönsä puitteissa suojeltava kansanterveyttä ja sitä tukevaa tupakkapolitiikkaa tupakkateollisuuden ja sen etua ajavien tahojen intresseiltä. Kuluttajatuotemarkkinoilla tupakka- ja nikotiiniteollisuus ovat nykyisin käytännössä erottamattomia, joten velvoite koskee myös esimerkiksi sähkösavuke- ja nikotiinipussialalla toimivia. Kaiken toiminnan ja kanssakäymisen tupakkateollisuuden kanssa on oltava rajoitettua, vastuunalaista ja läpinäkyvää. Velvoite koskee kaikkia hallinnonaloja, ei ainoastaan terveyssektoria.

Viime vuosien aikana lainsäädännön valmistelussa on tullut esiin tapauksia, jotka osoittavat, ettei tätä tupakkapuitesopimuksen velvoitetta tunneta riittävän laajasti. Esimerkiksi EU:n kertakäyttömuovituotteita, kuten suodattimellisia tupakkatuotteita, koskevan direktiivin (ns. SUP-direktiivi) kansallisen toimeenpanon valmistelutyöhön sai osallistua monikansallinen tupakkayhtiö. Toimeenpanon vaihtoehtoja tarkasteleva raportti ei käsittele lainkaan tehokkaimpia keinoja tupakkajätteen vähentämiseksi (käytön ehkäisy ja lopettamisen tuki), mutta yhtiön uutta tuotetta esitellään useita kertoja. Myös nikotiinipusseja

koskeva tupakkalain muutosesitys on jouduttu tuomaan korjattuna uudelleen eduskunnan käsittelyyn teollisuuden vaikuttamisen tultua ilmi. Velvoitteen lisääminen oppaan liitteeseen edesauttaisi tietoisuuden lisääntymistä valmistelijoiden keskuudessa. Liitteessä käsitellään myös YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksesta seuraavia velvoitteita, joten tupakkapuitesopimuksen käsittely sopii vastaavasti lakisääteisten kuulemisvelvoitteiden yhteyteen.

Muu palaute kuulemisoppaasta

71. Muut kommentit kuulemisoppaan luonnoksesta

Opasluonnos koskee myös oikeussäätöjä sisältävien määräysten valmistelua. Opasluonnos on kuitenkin laadittu ensisijaisesti ministeriöiden lainvalmistelua silmällä pitäen, joten siitä on osin vaikea erottaa määräysvalmistelua koskevia periaatteita ja suosituksia. THL ehdottaa, että opasluonnokseen täsmennettäisiin mitkä periaatteet ja suositukset koskevat nimenomaan lakien valmistelua ja mitkä muuta säädösvalmistelua, kuten määräysten valmistelua. Tämä helpottaisi oppaan soveltamista. Vaihtoehtoisesti oppaan soveltamisesta asetus- ja määräysvalmistelussa voisi olla oma erillinen kappaleensa oppaassa. Tähän kappaleeseen voisi myös selkiyttää sen, että valtioneuvoston hankeikkuna on ministeriöiden sisäinen hankehallinnan palvelu, joten sen käyttöön liittyvät oppaan vaatimukset eivät sellaisenaan sovellu määräysvalmisteluun. Esimerkiksi lausuntomenettelyssä saaduista lausunnoista edellytetään laadittavan yhteenveto, joka julkaistaan Hankeikkunassa (luku 4.7).

13.1.2025

Tästä periaatteesta voidaan opasluonnoksen mukaan poiketa vain perustellusta syystä, joka mainitaan määräyksen esittelymuistiossa. THL pitää tavoiteltavana sitä, että uudistettavalla ohjeella ei tarpeettomasti luoda uusia vaatimuksia määräysvalmisteluun ja siihen liittyvään kuulemiseen.

Pääjohtaja

Mika Salminen

Hallinto- ja talousjohtaja

Mia Nykopp

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 13 pages before this page
Dokumentet inneholder 13 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 13 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 13 sider før denne side

Detta dokument innehåller 13 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende